

VARIA 47 (TR)

MMagDr Nikolaus SCHWÄRZLER

**Vatandaşa daha yakın olan bir hukuki
himaye - yerel ve bölgesel düzeyde bir
halk vekili**

(13-15 Kasım 1997 yılında Messina'da gerçekleşen yerel ve
bölgesel Ombudsmanlar kongresinde bir konuşma)

MMagDr Nikolaus SCHWÄRZLER
Vorarlberg Eyaleti Halk Vekili
Avrupa Ombudsman Enstitüsü Başkanı
A-6923 LAUTERACH, Im Haag 4
Tel ++43 5574 781 66
Faks ++43 5574 638 12

Vatandaşa daha yakın olan bir hukuki himaye
-
yerel ve bölgesel düzeyde bir halk vekili

(13-15 Kasım 1997 yılında Messina´da gerçekleşen yerel ve bölgesel Ombudsmanlar kongresinde bir konuşma)

Sayın kongre katılımcıları!

Sayın Heraklitin PANTA RHEI felsefesi bizim bakış açımızdanda geçerlidir, çünkü dün imkansız bulduğumuz şeyler bugün kendilerini ispatlamıştır ve bugün gerçek sayılan, belkide yarın bir yanılgı olarak ortaya çıkacaktır. Ve: eğer davaya ve zamana uygun olan şeyin, yani gerçeğin arayışı içerisindeyse, bir dogmatik bakış olmaması gerektiği bizim için açık ve net ortada olmalı.

„small is beauty“ gibi taşkın bir ruh haliyle her bir köyde bir Ombudsman şart koşmak, ama aynı zamanda 50 Milyon insan için bir Halk vekilini alternatifsiz tek gerçek görmenin her ikiside ne bir yemine değer, nede tek gerçek sayılabilir.

Kanunların çokluğu, devleti vatandaşlarına bir yabancılaştırma unsuru olarak görüldüğü, benim kadar sizinde bildiğiniz bir gerçektir ve bu yüzdende Ombudsman kurumlarının açılmaları gerektiği düşünülmektedir.

Avrupa şimdi düzeni tekrar değiştirmekte: Artık herşey daha basit ve vatandaş için sözde daha net ve anlaşılabilir olduğuna göre, bir Ombudsman'a gerek kalmıyor mantığı doğabilir.

Ama bence, kanun koyucuları bu kanunları şaka olsun diye tasarlamıyorlar ve bugüne kadar kanunlar bir coşku yüzünden veya Parlemlentelerle eğlence olsun diye kararlaştırılmamıştır ve vatandaşları kızdırmak içinde değil, tabii. Benim kesin kanaatım, bizim kıtamızdaki

tüm ülkelerin parlamentoları, kanunları topluma bir bütün olarak hizmet edebilme düşüncesiyle çıkarıyorlar, küçük veya büyük gruplardan tutun, táki tüm halkı destekleyerek, koruyarak ve bir tek kişiden, toplumun tümüne kadar herkesin iyiliği için hükümler ve yasaklar koyarak. Hiç bir kayıp olmayacak şekilde kanunların üçde birinin veya yarısının basitce yok edilebileceği, ciddi ciddi iddia edilemez. Vatandaş hiç bir zaman hukuk düzenini kavramış değildir, ne ikiyüz yıl önce nede bugün. Ancak bir uzman 100 yıl evel bu maddeye hakim olabiliyordu. Ama bizler artık, işlerin sorumluluklara göre ayrılmış olduğu bir toplumda yaşıyoruz. Artık ne bir hekim nede bir teknisiyen kendi branş alanını tümüyle kavrayamamakta. Bir hukukcunun'da hukukun her bölümüne hakim olamadığı, ortada olan bir gerçektir. Bu da demekdirki, sorun yasaların bolca varoluşu değil, vatandaşın bu çokluğu anlama imkanının az oluşudur. Ve: kanun ve kararnemelerin sadece küçük bir miktarı her vatandaş için aynı anlam taşımaktadır. Çağımızdaki iletişim teknikleri açısından neredeyse sınırsız olan imkanlarla halkı temsil eden ve kanunları yapanların sorumluluğu, kendilerini seçen ve taşıyan bu halkına, hukuk düzenine ücretsiz, kolay ve çabuk bir giriş imkanı sağlamalıdır. Avusturyada internet aracılığı ile ülkenin ve eyaletlerin kanunları tümü hizmete sunulmuşdur, bu iyi bir başlangıçtır, ama sonuçta sadece bir başlangıç ve ayrıca henüz her evde bir internet bağlantısı bulunmamaktadır. Ayrıca bu kanunlar belli bir saf sisteme göre ayrılmamıştır, bilimsel kelime derlemesi yapılmamıştır, yorumlamalar ve yargısal kararlar henüz yoktur. Diyelimki bunların hepsi var olsaydı, o zaman bir Ombudsman gereksiz mi olurdu? Yine hayır derim, çünkü İnsanoğlu – tabiiki devlet idaresinin hizmetkarıda dahil - kendini hukukun altında değilde üstünde görmeyi tercih eder, sorunların çoğuda bu yüzden ortaya çıkmaktadır.

Şimdi benim yazımın bu ilk bölümünden sonra, konuyu saptırdım mi diye, kendi kendinize soruyorsunuzdur, çünkü benim asıl görevim, bölgesel Ombudsman işlevleri hakkında bir konuşma yapmam. Burada size, Vorarlberg Eyaleti Halk vekili hakkındaki hukuki esasları Almanca, İngilizce, İtalyanca , İspanyolca ve Rusça olarak bilgilendirme masamızın üzerine bırakılmıştır. Böylece burada zaten okuyabileceğiniz şeylerden bahsetmek tabiiki pek anlamlı olmaz. Benim ülkemdeki durumları açıklamak için konuyu biraz daha açmam gerekir.

Ama bu konuyu daha açmadan sizlere kendi düşüncemi arz edip, yasaların çokluğunu – sadece bizim şimdiki zamanda değil, geçmiştede - bir kötü kader olarak gördüğümü belirttiğim için, mazur görmenizi isterim.

*

Bir vatandaşın idari makamı „...O zaman bende Ombudsman'a giderim!“ diye tehdit etmesi, azda yaşanan bir olay değil. Buda, Vali Festus'un karşısında „Ben İmparatora sesleniyorum“ diyen bir Paulus'un sözlerini hatırlatıyor. Bir vatandaşın, daha yüksek bir otoriteyi gittiğine inanarak bir Ombudsman'a uğrayıp ve ona hakkı olduğuna inandığı bir şeyin neden kendisine verilmediğine dair fikir danıştığı görünmektedir. Bu Vatandaş dilekcesinin, kabul edilip edilmeyeceği de sonuçta nicelik ve niteliğe bağlıdır.

Önce nitelik ile ilgili bazı düşünceler:

Vatandaş bu ölçüsüzükler yüzünden başarısızlığa uğrayacaktır: - örneğin - 50 veya daha fazla milyon vatandaş için sadece bir Ombudsman'ın, yada her köyün kendine ait bir Ombudsman'ı olması gibi. Her ikiside yanlıştır. Burada ortaya çıkan :

1. tez : yeresel görev alanı o kadar büyük olmalı ki, vatandaş ihtiyaç duyduğu an - her vatandaş - « ben İmparatora sesleniyorum » misali, sorunu (şikayeti) olduğunda en az bir defa Ombudsman ile bire bir görüşebilmesi için bir randevu alabilme hakkına sahip olsun ve alsın. Eğer bir vatandaş idari makamı reddetirse, o vatandaş birde Ombudsman reddedemesin.

ve :

2. tez : yeresel görev alanı en azından o kadar büyük olmalı ki, orada her halukarda uzman bir Ombudsman bulunabilsin veya mahalli birlik (belediye veya yöre) kendi yeresel görev alanı için en yüksek tahsilli kişiyi Ombudsman olarak dışarıdan tayin edebilsin, lakin buda bölge ne kadar küçük olursa, o kadar zor gerçekleşebilir bir durumdur.

Şimdide Ombudsman'ın niteliği ile ilgili bazı düşünceler :

Ombudsman güvenilir biri olacak ise, mutlaka, vatandaşların dileklerini – entellektüel ve uzman yeteneği ile- anlaması ve sorunu kavrayabilmesi gerekmektedir. Kendisi, vatandaşa en yüksek uzman yeteneği borçludur – ve: aynı zamanda vatandaş ile aynı seviyede alçak gönüllü ve sabırlı olmayı borçludur, kısaca günümüzde çok nadir rastlanan bir kişiliğe sahip olması gerekir. Bir Ombudsman'ın sözü – bir siyasetçinininki gibi `hayvet` (hayır ile evet'in karışımı) olmamalı (ve ben bu siyasetçilerin bu yeteneği önünde eğiliyorum, çünkü kendim bu yeteneğe sahip değilim). Yani bir Ombudsman herkesi haklı kılamaz, onun cevabı, ona verilen bir zaman içerisinde, düşünüp, araştırıp, sonrada `evet veya hayır` olmalı.

Bunuda vatandaşın anlayabileceği bir dilde ve açıklayarak. Böylelikle ortaya çıkan :

3. tez: bir Ombudsman yüksek uzman yeteneğe sahip olmalı ve bir davaya – içeriği her nasıl olursa olsun – sonuç getirici, ve yetkili hüküm verebilmeli, ayrıca kendi kararını izah edebilmeli ve ona sahip çıkabilmeli.

Bir Ombudsman`nın maddi hakkı benim izlenimlerime göre çoğu ülkelerde iyi ödenmektedir.

Bu görevin siyasetçilere ek gelir sağlamak için kullanılmasına – daha doğrusu bu görevin suistimal edilmesine - vatandaş anlayış göstermez. Bir Ombudsman her hangi bir siyasi görüşden geliyorsa, diğer görüşde olan siyasetçiler ona itimat etmeyecekler veya en azından ona uzun süre tam olarak güvenmeyeceklerdir. Bir bölge ne kadar küçük olursa, Ombudsman`ın hem içeriye hem dışarıya yönelik gerçekten bağımsız olması o kadar önemlidir, böylelikle, onu herhangi bir siyasi görüş mensubu olarak damgalayarak itibarını düşürme mümkün olamaz. Ombudsman nitelikleri ile ilgili bu düşüncelerimden 4.tezim doğuyor ;

4.tez: Bir Ombudsman genelde eski bir siyasetçi olmamalı, ama kendisinin tarafsızlığı Vatandaş gözünde tartışılmaz ise ve gerekli uzman selahiyete sahipse, mümkün olabilir.

Ben bir Ombudsman`ın genelde iyi mükafatlandırılan bir görev olduğunu söylemiştim. Bu – iyi – mükafatlandırılma kendisinin hem içe hem dışa yönelik bağımsızlığının bir parçasıdır. İdari makamlar tarafından, bir Ombudsman hasetlik veya kıskançlık yüzünden o veya şu şekilde davranıyor denilemesin. Bir Ombudsman iyi bir ücret alsın ve halkda bu miktarları bilsinki, kendisi imtiyazlı olmayan halkın karşısında yükümlülüğünün sürekli olarak farkında olsun. Böylece 5.tezimi açıklamak istiyorum;

5.tez: Bir Ombudsman en azından kendi mahalli görev alanındaki en yüksek maaşlı memur kadar maaş alması gerekir.

*

Şimdide bir Ombudsman'a ulaşabilme ile ilgili düşünceler:

Avusturyadan bir izlenim. Vorarlberg Eyaleti, Avusturya'nın 9 federal eyaletinden en batıda olanıdır. Bu devlet bölümün, yanı eyaletin – kendine ayıt bir federal parlamentosu vardır, tıpkı diğer 8 eyaletinde de

olduğu gibi. Devletin başşehri Viyana'dan aşağı yukarı 700 km uzaklıkladır. Vorarlberg eyaletinin başşehri Bregenz, bu eyaletin en uzak beldesinden 100 km uzaklıkladır. 1 saat gibi bir sũre içerisinde her Vatandaş Ombudsman'a ulaşabilir. Viyana Halk vekili, 9 Eyaletin yedisinin parlamentosu tarafından kendi Bۆlgeleri içinde Ombudsman olarak seçildi. Kendi Eyaletinde olan ve her zaman ulaşılabilinen Ombudsman, başşehirde oturan Ombudsman'dan 7,5 misli daha fazla Vatandaş kabul etmekte, buda başşehirde oturan Ombudsman'ın her 3 veya 6 aya tũm yetkili alanında olan Eyaletleri ziyaret edip danışmanlık sunmasına rağmen. Bundan çıkan:

6.tez: Yer ve zaman itibariyle vatandaş ile Ombudsman arasındaki en fazla mesafe, bir gũnde gidip gelinecek kadar uzakta ve sıradan bir vatandaşın altından kalkamayacağı masrafların olmayacağı Şekilde olmalı. Komşu Eyaletlerdeki gۆrũme gũnleri her ne kadar yoğun olsada, kendi Eyaletindeki sũrekli ulaşılabilir bir Ombudsman ile karşılaştırılmaz.

Avrupada git gide dah çok bۆlgesel ve mahalli Ombuds-kurumlarının varlığından haberimiz olmakta. Yukarıda sayılan tezlerin uygulanması gerektiğine ۆncũlũklũ bakılırsa, bu gelişim çok değerlidir, ũnkũ bu gelişme ile Vatandaşlara sunulan hizmetler, insan haklarının uygulanmasının bir ifadesidir, bir hukuk devletinin kurulması veya korunması için bir dۆnũm noktasıdır ve barış ve huzur koruyucuğunun en iyi ve en derin anlamıdır.

Milli Ombudsman ile bۆlgesel bir Ombudsman'ın arasındaki ilişkileri net bir yetki sınırlandırılması ile dũzene sokan ۆrnekler mevcuttur, bۆylece sadece hiç bir Vatandaşın bu iki sandaleye arasında kalmaması için dikkat edilmesi gerekmektedir. Diğer taraftada ۆrnek olacak Şekilde, anayasa veya yasa koyucular tarafından tasfiye veya karar bile gerektirmeden iş birliği dũzeninin ve detaylarının bu iki Ombudsman kurumların kendi taraflarına bırakılmasıdır Benim gۆzetlediđim her milli ve bۆlgesel ve/veya yerel Ombuds-kurumlarının kurulmasında, bir Ombudsmanın diğerinin emir komutasında olmama ilkesinin varsayılmasıdır. Değişik gۆrevleri vardır belkide (birinin federal hukuku, diğerinin ise eyalet hukuku takip etmesi gibi), ama hiç bir yerde bir Ombuds-sisteminin mercii Őekilli bir yapıtı yoktur. Bۆylede olması gerek. Bundan çıkan;

7.tez: Her Ombudsman, sadece kendi dũzeyindeki parlamentoya – ama buna kesinlike – sorumlu olması gerekmektedir ve kendi alanında en yũksek organ olmalıdır.

Eğer bir ülkenin hukuk düzeni bölgesel veya yerel bir Ombudsman kurumunun kurulmasını sağlıyorsa veya kendisi bu yasal şartı belirliyorsa, Vatandaşa işe yaramayan bir örtmece kurumun oluşturmasını engellemek için, bir azgari yetki standardını zorunlu olarak belirlemesi gerekmektedir. Vorarlberg bölgesinin nüfusu yaklaşık 400.000`dir. Anayasa kanun vericisi, bu 2.500 km<sup>2</sup> büyüklüğündeki eyalete özel bir Ombudsman tayin etmeyi düşündüğünde, Orta Avrupanın Ombudsman esasının Doyeni (Büyüğü), Zürich Ombudsmanı Sn. Dr. Jaques Vontobel`in fikride sorulmuştur. Kendisi, Eyaletin küçük olduğundan ve günü tek başına dolduracak bir iş olamayacağından, geleceğin Ombudsmanın sadece şikayetler kontrol etmesini değil, aynı zamanda Vatandaşa bilgi verme ve danışmanlık hizmetinde vermesini tavsiye etmiştir. Böylede oldu zaten. Şu an bende işlem gören davaların dörtte biri şikayet, dörtde üçü bilgi verme ve danışmanlık dosyasıdır, lakin bu dosyalarla ilgili ben bu işin yasal yetkililerine ve uzmanlarına (Avukatlara, Noterlere, mali müşavirlere) rakıp olmuyorum, yani yazılar/dilekçeler yazmıyorum. Tabiiki anayasa mahkemesine temfiz talimatı vermeyi ve idari mahkemeye şikayet (davası) etmeyi önerdiğim vatandaşlara avukatının benimle bağlantı kurmasını ve benim kendisiyle meseleyi değerlendirmemi tavsiye ediyorum. Buda avukatlar tarafından severek kabul edilmekte. Burada hesaba katılması gereken bir olay daha vardır, buda başka hemen hemen bilgi verme mecburiyeti olan hiç bir kuruluşun olmamayışıdır, çünkü hiç kimse tüm hukuki alanda uzman olamaz. Bu yüzden bir Ombudsman`ın yanlış hukuki bilgi verme ihtimalinin olduğu ve acilabilecek bir dava yüzünden, sorumlu bölge kurumuna tazminat ödeme durumuna düşmesi korkusu ortadadır. Benim 12 yıllık görev süremde gerçekten Vorarlberg eyaletinin aleyhine bir dava açılmıştır. Sebebi ise, Ombudsman`ın sözde vermek mecburiyetinde olduğu bir bilgiyi vermemiş olmasıdır. Bu dava ikisinded amade olan merciler tarafından red edilmesi, beni tabiiki rahatlattı, sonuçta her dava bir gurur meselesidir. Gerçekten var olan bazı risklere rağmen, ben bir Ombudsman`ın halka bilgi ve danış hizmeti vermesini doğru buluyorum. Bu yöntem kendini ispatlamıştır. Bu düşünceden oluşan;

8. tez: Ombudsman`ın görev alanları mümkün olduğu kadar geniş çaplı ve vatandaşa fiili yardım amaçlı olmalı, buda sadece şikayetleri kontrol etmekle değil, aynı zamanda bilgi ve danış hizmeti vermekle gerçekleşir.

*

Bir vatandaş idari makamlarca sadece yarım niyetli ve zorla bilgiler alabildiği edinmiş bir tecrübedir. Verilirsede genelde sadece sözlü olarak

verilmektedir. Eğer bilgi talep eden kisi, verilen bilgiyi birde yazılı olarak isterse, genellikle idare makamı geri çekiliyor. Bir Ombudsman için böyle bir davranış düşünülemez. Bu yüzden ortaya çıkan;

9. tez: Bir Ombudsman her an için, sözlü verdiği bilgileri ve malumatları yazılı bir şekilde ve alıntı yapılmış olan tüm standartların fotokopilerinide ekleyerek, kullandığı literatürü ve alıntı yapılgı ictihati sunmaya hazır olması gerek, ayrıca kendi sorunla ilgili kendi düşüncelerininide yazılı olarak belgelemesi gerekmektedir.

Makamıma gelen vatandaşlar, benim bu hareketimden tamamen hayrete düşüyorlar, çünkü onlar bunun hep aksini yaşamışlar. Ben bilgileri esasi itibari ile hep yazılı olarak veriyorum ve bununda derin bir anlamı vardır. Karşımdaki kişi konuştuğularımın sadece bir parçasını hatırında tutabilir ve onunda sadece bir kısmını anlar, bu durumda tehlikeli olabilir – eğer bilgilendirilen şahıs, bu hatırındaki eksik bilgileri benden aldığıın söylesse. Ben verdiğim sözlü bilgiyi geçici bilgi olarak kabul ettirip, en kısa zamanda yazılı bilgiyi sunacağıma dair vaatte bulunurum. Bu elinde bulunan bilgileri rahat bir ortamda tekrar okur ver gerektiği yerde yazılı bilgilere dayanabilir, yazılı ve kesin olduğu için iletişim anlaşmasızlıkları ve karışıklıklar söz konusu olmaz. Böylelikle ben korunmuş olurum, vatandaş güçlenmiş olur ve idari makamlara karşı elinde net bir açıklama bulunur, ve onlarda bu durumu ciddi bir şekilde değerlendirebilirler.

*

Öncede söylediğim gibi, hiç bir Ombudsman herşeyi bilemez. Ve her sorunada halen net yargısal kararlar yoktur. Genellikle bir Ombudsman monokrasi bir uzuv olarak yargılar ve genellikle en yüksek organlar (örneğin: anayasa mahkemesi, idari mahkeme) bir kurulda karar verir. Bir sorun da, örneğin geçmiş bir zamanda bir olay Ombudsman tarafından yargılanırsa, ama yine başka bir zaman değişik, daha yüksek ve yetkili bir organ tarafından yine başka, belkide hatta zıt yargılanırsa, pek anlamlı olmaz. Bundan çıkan:

10. tez: „marjinal organ“ (onun dava değerlendirmesi karşısında hiç bir temyiz hakkı kalmayan en yüksek uzuv, organ) Ombudsman ile tüm diğer „marjinal organların“ kesintisiz ilişkileri sağlanması gerekmektedir. Bir Ombudsman, kendisinin önemli gördüğü

normlara bakış açısı veya normların anayasa uygun olup olmadığı ve/veya yasal durumunun tespitleri en yüksek mahkemeye değerlendirmek üzere gönderme yetkisine sahip olmalı.

Yeni kurulan bir Ombudsman kurumunun böyle bir var olan yasal ve hukuki kurumlar ağına dahil edilmesi bir Ombudsman'a yine fazla güç vermez – kendisi yine bir idari makamın kararını ne iptal edebilir ne değiştirebilir. – ama bu en yüksek yasal makamlara olan bağlantısı en azından itibarını arttırır ve sesini daha efektif kılar.

*

Her ne kadar garantiler ve direktifler özgürlüğü verilsede, bağımsızlık hep yarım bir bağımsızlıktır, maddi bağımsızlık dahil edilmez ise, bu hep böyle olmuştur. Benim için esas olan bir hukuk düzeni, Ombudsman'ın kendisine ait bir bütçeye sahip olması gerektiğinin ön görmekte. Vorarlberg Eyalet Ombudsman'ı kendi kurumunun masraf önerisini hükümete sunar ve böylelikle idari makamlara onun üzerinde yetkili olmaz ve bütçesini değiştirmeye kalkamaz. Bu selahiyet sadece parlamentoya ait olur. Böyle olmazsa, o zaman Ombudsman'ın ofisindeki personel giderleri kısıtlanabilir veya birlirkişi raporu düzenlemek için gereken maddiat çok düşük tutulur ve böylelikle Ombudsman gerçek anlamıyla görevini yerine getiremez.

Böylece çıkan ;

11. tez : Her halkvekili maddi yönden yönetimden bağımsız olmalı, yıllık bütçesinin yükseliğini ancak parlamento karar verebilir.

*

Bir Ombudsman sadece ulaşılabilir olmamalı, aynı zamanda kurumu ve kendisi tanınmış olmalı. Bir Ombudsman, ne kadar biliniyorsa, sadece o kadar değeri vardır. Onun mevcudiyeti tüm halkın ve her münferit vatandaşın her zaman suurunda bulunmalıdır. Buda halkvekilinin kamu çalışma yapmasını gerektiriyor. Bu kamu çalışmanın bir bölümü – genelde mecburi olan - parlamentoya sunulan yıllık raporlardan oluşuyor. Parlamenteoya rapor sunmak ise – yılda sadece bir defa yapıldığı için- toplumun şuuruna işlemeye yeterli olmayacaktır. Ombudsman bu yüzden, tüm değerlendirme şekillerine göz önüne alarak özel ilgi alanı odağı olan, ders alınabilecek veya hak ihlalinin acı gerçeğini gösterecek bir olay ile halk/medyaya açılması gerekebilir, hatta açılması şart olabilir, ancak böyle halkı bilgilendirebilir ve hukuk devletinin ard arda hukuğu yerine getirmesini sağlar. Öte yandan bu halkla ilişkiler çalışmaları

sonucunda düzenli olarak yeni iş çıkabilir, çünkü medya sahesinde duyulan Ombudsman çalışmaları yeni Vatandaş çekebilir. Bu durumu ama bir Ombudsman göze alması gerek, bir tek istisna var ;

Ne kadar çok vatandaş gelirse, aslında yetki alanı Ombudsman'da olmayan şikayetlerde gelecek, ama vatandaş eksik bilgiye sahip olduğu için, çözümünü Ombudsman'dan bekliyecek. Ne kadar çok kişi gelirse, o kadar çok, yetkili alanında işlem istenilecek, o kadar da çok yüzdelik oranında, asıl ilgi alanı olan işlem yapılacak. Bu yetkisi olmayan şikayet dosyalarının işlemi veya reddi, asıl yetki alanında olan şikayet işlemlerini engelleyecektir, Ombudsman yapması gerekenleri yapamaz hale gelecektir. Bu kadar tanınmış ve yoğun işlemlere dalmış bir Ombudsman'ın bir süre kamu/medya çalışmalarına ara vermesinde yarar olacaktır. Bundan şu çıkıyor :

12.tez: Her Ombudsman azami tanınma derecesine ulaşana kadar ve ardından tanınma derece seviyesini tutabilmek ve aynı zamanda bilgilendirici – yani bilgi aktarıcı ve eğitici olmak için, halkla ilişkiler çalışması yapması gerekmektedir.

*

Bir Ombudsman inandırıcı olacaksa, tahmin ettiği bir olumsuzluğu kendiliğinden kontrol edebilme uzmanlığa sahip olması gerekir. Günlük hayatta nadir olmayan bir olayıda, Ombudsmana bazı durumların, kendilerin haksızlığa uğramadığı ama görgü tanığı olduğu üçüncü şahıslar tarafından şikayet edilmesidir. Bu durumda bir Ombudsman bu haksızlık şüphesini takip ve kontrol ettirmez ise, bir hukuk devletinin ağır eksigi olarak görünmektedir. Bundan kendiliğine ortaya çıkan ;

13. tez: bir Ombudsman'a, uygunsuz ve şüpheli görünen bir durumun kendiliğinden (ex offo) araştırma yetkisinin verilmesi, bir kanun koyucunun kontrol organının yerleştirmesindeki ciddiyet ve samimiyet ölçөгüdür.

*

Vorarlberg Eyaletinde Ombudsman'a verilen yüksek değer, parlamenter bir kurumdan ortaya çıkmaktadır. Bu, bir Ombudsman meseleleri için özel kurulan parlamenter komisyonun yasal olarak kurulmasının ön görülmesidr. Bu Halk vekili komisyonu 36 Milletvekilinin 14'ünün komisyonunda yer almasını ön görmekte, bunların yedisi hükümet partisinden oluşuyor, yediside muhalefet partilerden. Komisyon Başkanı muhalefet partiden biri oluyor ve her 4 aya bir araya geliniyor ve Halk vekilinden sözlü olarak raporlar kabul ediliyor. Yılların tecrübesi

gösterdiği gibi, bu komisyon toplantılarında gizlilik mecburiyeti önemli olmamıştır. Bu kendi edindiğim positif deneyimlerimden bir tez çıkarmak doğru olmaz, lakin böyle bir komisyonun öneminin altını çiziyorum.

Ombudsmanın acizliği bir atasözü kadar gerçektir ve “Soft Law” dendiğinde çoğunlukla Ombudsmanla bağdaştırılır. Ona en çok verilen olanak, yanlış karar verdiği tespiti edilen bir idari makama, resmi bir öneri bulunmasıdır. Ama sadece, hiç bir vahimiyeti olmayan bir öneri pek yeterli bir araç olmayacaktır. Benim izlenimlerime göre, öneriyi alan idari makamı, belirli bir süre içerisinde en azından bir cevap yazmak zorunda olması gerekir. Cevap ya, tavsiyeye uyulduğunu ve düzeltme yapıldığını veya yapılabileceğini içermesi gerekir, yada – yazılı- olarak, tavsiyeye niye (zamanında) uyulmadığını belirtmesi gerekir. Bundan çıkan:

14. tez: Olumsuzlukları kontrol etme yetkisi yanı sıra, bir Ombudsman’a sorunlara çare bulma aracı olarak en azından resmi öneri verme yetkisinde verilmesi gerekmektedir, bu yetkinin yanı sıra, makamın bu önerilere uymadığı taktirde, niye uymadığına dair açıklama yapma zorunluluğunun getirilmesi şart olması gerekmektedir.

*

Vorarlberg Eyaletinin Ombudsman tayini ile ilgili yenilenmiş yasalar, bir Halk vekili görevinin ilan edilmesini ön görmektedir. Bu görev için özel atama şartları açıklanmamış. Gereği de çoktan ortadan kalkmıştır. Avrupadaki çoğu Ombudsman kurumlarının kurulduğu dönemde, halkın belirli bir kısmının idareye karşı bir husumeti vardı. Bu idarelerin yüksek düzeyde yöneticileri olarak Hukucular getiriliyordu, bunlar da husumetin sembolü oluyorlardı. Bu mantıkla, idareyi kontrol ettirmek için, yine kendi aralarından birinin atanmasını istemiyordu halk. Benim ilk seçilmemden önce bir partinin beninle yaptığı Hearing`de (dinleme`de), benim yüzüme, aslında bir Hukukcu istemediklerini söylediler. O partinin düşüncelerine göre, halkla ilişkisi iyi olan ve onlarla iyi anlaşılan bir gazeteci daha uygundu. Ama artık bu düşünce tamamen değişti ve herkez anladığı, güçlü bir düşmana karşı işe yaramaz vazitalarla mücadele edemezsiniz. İdarenin başındaki liderler işlerinin en ehilleri, bilginin birikimi orada. Sizin onlara karşı tecrübesiz, belkide bilgisiz bir partner koyarsanız, pek hedefe ulaşamayabilirsiniz. Bundan çıkan:

15.tez: Bir Ombudsman, vatandaşın ve toplumun davasında ve böylece tüm devlete etkin hizmet etmek istiyorsa (ister milli, bölgesel veya mahalli Ombudsman olarak), yönetiminin başı ile bilgi açısından aynı seviyede olması, sadece dışa görünen doğruluğun

dışında neyin hakkaniyetli ve adaletli olduğunu bilecek kadar istikrarlı ve hassas bir yüreğe sahip olması gerekmektedir.

Benim özetim: mahalli bir Ombudsman bölgesel bir Ombudsman'dan çok fazla, halka yakın olma ve vatandaş için kişisel ve gerçekten ulaşılır durumda olma şansına sahiptir. Bu da bir Ombudsman kurumu için en büyük değerdir. Ombudsman'ların hiyerarşisi yoktur, bir mahalli Ombudsman bir milli ile aynı seviyede ve aynı yetkilere sahiptir. Bilgi açısından aynı temeldeler ve sonuçta sadece şahsi kişiliklerine göre değerlendirilecektirler. Her ikisi için de aynı, Beethovenin Fidelio parçasının ikinci bölümündeki Bakanın sözleri geçerlidir:

"Birader Biraderlerini aramakta, ve yardım edebiliyorsa, severek edecektir!"

Eğer istiyorsa, yapabiliyorsa ve yapıyorsa, o zaman gerçekten bir Ombudsman'dır.

MMagDr. Nikolaus SCHWÄRZLER